

Rijksduitsers moesten verkopen. Afgezien daarvan wijzigde Seyss-Inquart zijn beleid niet. Begin '44 (latere gegevens ontbreken) ontvingen de in ons land gedomicileerde Rijksduitsers nog steeds dezelfde weekrantsoenen als de Nederlanders, voor 'normale verbruikers' bijvoorbeeld 1800 gram brood, 125 gram vlees, 146 gram boter, margarine of vet, vier kilo aardappelen – dat, terwijl diezelfde verbruikers in die tijd in Duitsland (waar alleen het aardappelrantsoen lager was: drie-en-een-half kilo) een-en-een-derde maal zoveel brood, tweemaal zoveel vlees en anderhalf maal zoveel boter, margarine of vet kregen en de naar ons land geëvacueerde Duitsers (hun evacuatie was gevolg van de bombardementen op de Duitse steden) nóg hogere rantsoenen, met inbegrip van zes kilo aardappelen. Neen, de 'gewone' Rijksduitsers hadden het, althans tot in '44, wat hun voeding betreft, niet wezenlijk beter dan de Nederlanders. '*Wir glauben uns*', schreef een hunner eind '42 in een verbitterde brief aan het *Reichskommissariat*, '*in einer Strafkolonie zu befinden ohne irgendetwas verbrauchen zu haben*'.¹

Dergelijke klachten werden door de *Wehrmacht* en de andere Duitse militaire of politie-formaties niet geuit: zij kregen ruime rantsoenen; wij zullen daar nog voorbeelden van geven. In dit verband vermelden wij dat die ruimere rantsoenen óók golden voor de naaste familieleden (echtgenoten, kinderen, ouders) van Nederlanders die bij de *Wehrmacht*, de *Waffen-SS* dan wel (later) bij de Landstorm of de Landwacht dienden: zij ontvingen de in Duitsland geldende rantsoenen, met inbegrip van vijf kilo aardappelen per week. Van die bevoorrechting profiteerden begin '44 ca. vijf-enzestigduizend Nederlanders.

*

Wij durven na dit alles iets verder te gaan. Wij durven te stellen dat Nederland het op economisch gebied minder moeilijk zou hebben gehad indien dat louter van Seyss-Inquart zou hebben afgehangen. Want totdat de krijgskansen definitief en ook voor hem duidelijk gekeerd waren, geloofde hij oprecht in de conceptie die hij in Nederland moest trachten te verwezenlijken. Hij zag de Nederlanders, bevolkingsgroepen als de Joden en de Zigeuners uitgezonderd, als Germanen – verdoonden, stellig, die generaties lang de kwalijke invloed van negentiende-eeuwse geestelijke stromingen ondergaan hadden, maar toch: naar het 'ras' gelijken aan de Duitsers en potentieel dus

¹ Brief, 2 dec. 1942, van H. B. aan de *Reichskommissar (VUJ, Stab, 58071-72)*.